

2. Арабаджийски Н.З. Сущность теории публичного управления. URL : <http://bagsurb.ru/about/journal/ekonomika-i-upravlenie-nauchno-prakticheskiiy-zhurnal-2-2012/ARABADJIISKIY.pdf>.
3. Замазій О. Місце бізнес-адміністрування в системі управління виробничо-господарською діяльністю підприємства. *Вісник ЖДТУ*. 2013. № 1(63). С. 243-245.
4. Тітяєв В., Дівенок Т. Тенденції у проектуванні бізнес-систем нового покоління. *Бізнес-адміністрування в умовах турбулентної економіки: матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції*. Харків. 2015. С. 33-34.
5. Войнаренко М., Костюк О. Сутність та принципи бізнес-адміністрування на підприємствах за умов мінливого конкурентного середовища. *Економіка: реалії часу*. 2013. № 4(9). С. 49-51.
6. Смірнова І.С. Аналізування основних відмінностей між категоріями «менеджмент» та «адміністрування» на підприємстві. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2012. № 727. С. 150-155.
7. Тараруєв Ю.О., Телятник С.В. Аналіз і визначення поняття «бізнес-адміністрування». *Молодий вчений*. 2016. № 6 (33). С. 116-119.
8. Черленяк І.І., Курей О.А. Дуальність смислової платформи технології ділового адміністрування. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*. 2018. Випуск 1 (52). С. 117-125.
9. Євась Г., Вигонюк Т. Теоретичні аспекти сучасного бізнес-адміністрування. *Подільський науковий вісник*. 2017. №2. С. 53-55. URL: https://pnv.in.ua/images/Magazine/2_2017.pdf.

Кізікова І.О. магістрант 1-го року підготовки, спеціальності «Фізична терапія. Ерготерапія», Вінницький інститут Університету «Україна»

Король Р.М. здобувач 4-го року підготовки спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування», Вінницький інститут Університету «Україна»

Півторак П.А. здобувач 4-го року підготовки спеціальності «Менеджмент», Вінницький інститут Університету «Україна»

ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ ЦІНОУТВОРЕННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

THE FEATURES OF PRICING IN THE FIELD OF HEALTHCARE

Анотація: У статті здійснено аналіз процесу ціноутворення на медичні послуги в закладах охорони здоров'я, вивчено окрему проблематику державного регулювання ціноутворення.

Ключові слова: рентабельність, ціноутворення, медичні послуги, охорона здоров'я, державне регулювання.

Abstract: The article analyzes the process of pricing for medical services in health care facilities, examines some issues of state regulation of pricing.

Keywords: profitability, pricing, medical services, health care, government regulation.

Постановка проблеми. У процесі вивчення питання рентабельності закладів охорони здоров'я варто застосовувати комплексний підхід. Так, досьгодні залишається невирішеною проблема в регулюванні питань ціноутворення на медичному ринку, яке повинне повністю ґрунтуватися на економіко-математичних моделях і за яким має здійснюватися відповідний контроль. І хоча на даний час проводиться реформа у медичній сфері, питання регулювання ціни у державних закладах охорони здоров'я та приватних клініках остаточно не вирішене.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями удосконалення державного управління системою охорони здоров'я і формуванням цінової політики в сфері надання медичних послуг були присвячені наукові дослідження таких українських і зарубіжних учених, як В.Д. Долот [1], В.М. Корнацький [5], А. Малагардіс [6], В.В. Рєзнікова [7], І.В. Рожкова [8], І.М. Солоненко [8], С.В. Сорока [9], С.В. Сисюк [10] та ін. Оскільки наразі відбувається медична реформа і питання ціноутворення в охороні здоров'я та визначення цін на медичні послуги є недосконалими, що і намагається усунути медична реформа, дані питання потребують подальшого вивчення.

Мета статті. Метою статті є визначення сутності ціноутворення у закладах охорони здоров'я, вивчення проблем, які виникають в медичній сфері в умовах реформування.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасній літературі з фінансового менеджменту існує кілька визначень рентабельності. Одне з трактувань, визначає рентабельність як показник економічної ефективності, який комплексно відображає використання матеріальних, трудових і грошових ресурсів. Інше визначення рентабельності трактує її як відношення прибутку до суми витрат [3, 4].

Стаття 49 Конституції України гарантує усім громадянам безкоштовну медичну допомогу у державних та комунальних закладах охорони здоров'я [2]. Проте поряд із такою соціальною гарантією існують певні платежі, які ніяк не врегульовані і відповідно не контрольовані. Сума таких платежів визначається, як правило, самим пацієнтом. Але бувають випадки коли на певну суму натякають працівники закладів охорони здоров'я. Такі платежі не надходять до медичного закладу, з них не сплачуються податки.

Медичний заклад є неприбутковою бюджетною (комунальною) устною, яка надає платні медичні послуги. При розрахунку вартості таких послуг після визначення всіх видів витрат, які складають собівартість певної послуги, закладається

прибуток на підставі заданого рівня рентабельності. Чітких єдиних правил та порядку надання платних медичних послуг та порядку встановлення ціни на медичні послуги на даний час не існує [12].

Тому у медичних закладів виникають численні запитання з приводу встановлення вартості таких медичних послуг. Для будь-якої клініки ціна та якість – це спосіб визначення кола своїх клієнтів, стратегія, яка допомагає у вирішенні певних суперечностей та питань. Для пацієнта ціна – це насамперед вартість послуг та якість наданих послуг (та гарантія на виконану роботу в цілому на якийсь період.). Відомо, що ціна, якість та відгуки є головним засобом приваблення нових клієнтів. Насамперед, відмінністю ціноутворення в приватній клініці є те, що озвучується повна вартість лікування – за обстеження, підготовку, операцію, наркоз, перебування в стаціонарі, медикаменти і т.д.

У державній (комунальній) клініці чітких цін немає (за певним винятком). Хоча в державному закладі охорони здоров'я в ціни на медичні послуги включається обсяг прибутку, але немає жодного документа Міністерства фінансів України, що врегулював би норму рентабельності. Кожен, хто вдається до послуг державної медицини, знає, що при зверненні до лікарні називається гонорар хірургу, іноді ще вартість анестезіологічної допомоги та інше. Але ж на цьому виплати не закінчуються. Пацієнт також оплачує обстеження, всі медичні препарати та витратні матеріали, необхідні для ефективного лікування. Складно сказати, скільки коштувало лікування в цілому, адже порахувати витрати без будь яких квитанцій дуже і дуже складно. У такій ситуації не завжди можливо завчасно оцінити всі витрати на лікування. І вже перебуваючи в процесі його отримання, можна опинитися в дуже незручній ситуації. Хоча в останній час така тенденція зустрічається все рідше. А в приватній клініці повну вартість називають на початку лікування, з похибкою 5-10% (це ризик появи ускладнень, від якого медицина не застрахована).

Для прикладу, вартість операції з видалення апендициту в державній клініці становитиме в середньому 7000-9000 грн а в деяких областях, містах навіть дорожче. Харчування сюди не входить. А наприклад, у приватній клініці аналогічна операція обійдеться в тому самому регіоні 12500-17000 грн [14, 15]. У цю вартість включено все. Вартість звичайно вища, але і умови перебування пацієнта в стаціонарі значно перевищують рівень більшості державних (комунальних) медичних закладів. За рахунок можливості діагностики та лікування з перших годин звернення і завдяки сучасним методам, в приватній клініці вдається скоротити перебування пацієнта в кілька разів порівняно з державними медичними закладами.

В приватній клініці фіксуються витрати на утримання будівель і приміщень на високому рівні комфорту для хворої людини, на закупівлю сучасного обладнання, витрати на електроенергію, воду. В таких клініках дотримуються європейських стандартів інфекційного контролю, сплачуються податки [11]. Все це закладено у вартість. Велика перевага – це раціональне розпорядження власними коштами, яка дає можливість приватній клініці вчасно забезпечувати більш високий рівень безпеки пацієнта, комфорт, інший рівень оснащення і сервісу. Вартість одного дня лікування

враховує найбільш затребувані методи дослідження і лікування. Наприклад, при лікуванні пневмонії завжди використовується рентгенографія, тому це дослідження включене у вартість. Але іноді необхідно зробити комп'ютерну томографію легень. Це дослідження не включене у вартість лікування і оплачується окремо. За таким же принципом оцінюється і додаткова вартість ліків. Додатково також вказуються діагностичні та лікувальні послуги, якщо їх виконання не вказане основним діагнозом, з приводу якого людина звертається до лікарні.

Наприклад, людина з гіпертонією хоче обстежитися у ЛОР-лікаря з приводу хронічного тонзиліту, тому така консультація буде сплачуватись додатково. Проте пацієнту з лихоманкою нез'ясованої причини консультація ЛОРа буде додана у вартість стаціонарного лікування, оскільки вона може бути необхідною для пошуку діагнозу.

В державних (комунальних) установах сьогодні не можливе таке оперативне реагування на потреби пацієнта, а тим більше – швидке фінансування потреб, що виникають в процесі функціонування клініки.

Одним із основних завдань держави у сфері реформування охорони здоров'я має бути досягнення позитивних змін у наявній ситуації, а саме збереження і поліпшення здоров'я всіх верств населення, підвищення якості та ефективності медико-санітарної допомоги, забезпечення соціальної справедливості і прав громадян на її одержання в умовах трансформації соціально-економічних відносин за рахунок удосконалення організації і фінансування галузі [13].

Удосконалення фінансового забезпечення галузі має полягати в опрацюванні механізмів ціноутворення в системі охорони здоров'я, запровадження ефективної системи багатоканального фінансування охорони здоров'я, основою якого має бути державний бюджет і обов'язкове соціальне медичне страхування, узгоджене з податковою системою, удосконалення порядку і механізмів оплати праці медичних працівників з урахуванням їх кваліфікації, а також обсягів, якості та результатів роботи.

Сьогодні охорона здоров'я продовжує працювати за умови гострого дефіциту бюджетних коштів. Недостатність фінансування із бюджету призвела до серйозних соціально-негативних наслідків. Зменшення доступності безоплатної медичної допомоги призвело до відчутного збільшення хворих із запущеними формами різноманітних хвороб. Саме тому постає питання визначення напрямків реформування фінансового забезпечення галузі [13].

Висновки. Важливе значення для забезпечення адекватних умов і оплати праці і рентабельності, має якість планування. Це складний і багатогранний процес, який включає в себе досконалий економічний аналіз показників, досягнення максимальної узгодженості з кількісними і якісними показниками (виконання робіт, послуг), собівартості, врахування наявних резервів, збільшення кількості медичних закладів, покращення умов перебування в стаціонарі, зниження витрат на обслуговування. Оскільки існує велика розбіжність в державних закладах охорони здоров'я та приватних клініках, що особливо помітно в рівні цін, в умовах перебування, в

забезпеченні лікарень необхідним устаткуванням та ліками, необхідно впровадити адекватні норми ціноутворення та рентабельності. Як для державних лікарень, так і для приватних клінік.

Як одна з особливостей визначення норми рентабельності в закладах охорони здоров'я, є неможливість повністю передбачити перебіг та реабілітацію пацієнта. Тому вкрай важливо на державному рівні законодавчо визначити порядок надання платних послуг медичними установами і закладами. Проте здійснюючи реформування галузі, слід розуміти, що без виваженої стратегії, спрямованої на забезпечення раціоналізації структури медичної допомоги і оптимізацію співвідношення первинної, вторинної та третинної допомоги, поліпшити ситуацію в охороні здоров'я, навіть при залученні додаткових коштів не вдасться.

Список використаних джерел

1. Долот В.Д., Яцюк М.І., Ляховченко Л.А., Радиш Я.Ф. До проблеми ціноутворення та визначення вартості медичної допомоги (огляд літературних джерел). *Економіка та держава*. 2011. № 12. С. 117-113.

2. Конституція України. Відомості Верховної Ради. 1996. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

3. Економіка аграрних підприємств. URL: <https://buklib.net/books/29473/>

4. Кобилецький В.Р. Рентабельність. Сутність та показники. URL: <https://www.finalon.com/metodyka-rozrakhunku/229-rentabelnist>

5. Корнацький В.М., Шевченко О.М. Ціноутворення медичної допомоги і вартість здоров'я як національного продукту держави. *Український медичний часопис*. № 3 (41)/ V/VI. 2004. С. 77-80.

6. Малагардіс А., Рудий В. Автономізація, закупівля медичних послуг та глобальний бюджет у лікарнях. К.: Проект Європейського Союзу «Фінансування та управління у сфері охорони здоров'я в Україні», 2006. 64 с.

7. Рєзнікова В.В. Послуга як правова категорія та ознака посередницьких договорів. *Університетські наукові записки*. № 4 (24). 2007. С. 234-240.

8. Рожкова І.В., Солоненко І.М. Удосконалення державного управління та місцевого самоврядування у сфері послуг територіальній громаді з охорони здоров'я. *Децентралізація державного управління та розвиток місцевого самоврядування в контексті європейської практики. Матеріали науково-практичної конференції*. Луцьк, 2008. С. 7-9.

9. Сорока С. В. Розробка цінової політики медичного закладу з врахуванням собівартості медичної послуги. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки*. № 3. 2013. С. 171-177.

10. Сисюк С.В., Зорій Н.М. Визначення вартості платних медичних послуг та їх облікове забезпечення. *Вісник Запорізького національного університету*. №2 (6). 2010. С. 181-186.

11. Туболец І.І., Демчук Н.І. Теоретичні аспекти комплексного аналізу фінансової звітності підприємства. *Агросвіт*. № 4. 2012. С. 44-48

12. Врахування рентабельності у вартості платних медичних послуг URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/bb/2013/september/issue-35/article-75810.html>

13. Михальчук В.В. Економічне обґрунтування впровадження нових медичних технологій в охороні здоров'я. *Економіка охорони здоров'я*. №1(61). 2016. С. 45-49

14. Офіційний сайт Клініки «Борис». URL: <http://boris.kiev.ua/images/BorisPrice.pdf>

15. Офіційний сайт Дніпровського медико-хірургічного центру ім. Н. І. Пирогова URL: <https://pirogov-clinic.com.ua/services/operativnaya-khirurgiya/operatsii-na-kishechnike/>

16. Швед В., Юрчишина Л., Шевченко І. Ціна як економічна категорія. *Регіональна бізнес-економіка та управління*. №4. 2015. С. 88-94

17. Швед В.В. Економічний механізм формування контрактних імпортерських підприємств на споживчі товари: дис. канд. екон. наук: 08.00.04. Хмельницький, 2008. 198 с.

18. Швед В.В. Про основні теоретичні засади формування контрактних імпортерських підприємств на споживчі товари. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки*. №3. 2010. С. 213-215

Наумов Д.І., к.соц.н., доцент,

Білоруський державний економічний університет,

м. Мінск, Республіка Білорусь

Швед В.В., к.е.н., доцент,

професор кафедри бізнесу і права,

Вінницький інститут Університету «Україна»

ORCID: 0000-0001-5497-0975

Міхайлік Ф.В.,

Білоруський державний економічний університет,

м. Мінск, Республіка Білорусь

КАЧЕСТВО И УРОВЕНЬ ЖИЗНИ МОЛОДЕЖИ В КОНТЕКСТЕ СОЦИАЛЬНЫХ ПРАКТИК

QUALITY AND LIFE OF YOUTH IN THE CONTEXT OF SOCIAL PRACTICES

Аннотация. В статье рассматривается сущность понятия «социальные практики», анализируется ее применяемость в рамках характеристики уровня и качества жизни молодежи.

Ключевые слова: социальные практики, уровень жизни, качество жизни, молодежь